

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 3 (35)

Вінниця – 2020

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

ВИПУСК № 3 (35)

Свідectво про державну реєстрацію

друкованого засобу масової інформації

Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року

Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, російська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року

Номер затверджено на засіданні науково-методичної ради

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Протокол № 2 від 16 грудня 2020 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Заболотний В.Ф., д.філ.н. Войцехівська Н.К., д.філ.н., проф. Слободинська Т.С., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В., к.мист-ства Іскра С.І., к.пед.н. Головська І.В., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Луцинкевич Л.А., Царик А.П.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу/[ред.кол.: Войцехівський К.Ф. (гол.ред) та інші]. – Вінниця: Вінницька міська друкарня, 2020. – Випуск 3(35). – 116с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2020

З М І С Т

С Л О В О Р Е Д А К Т О Р А

ПОСТАТЬ КЕРІВНИКА ТА ЙОГО РОЛЬ У СТАНОВЛЕННІ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	4
РИТМИ ЖИТТЯ КОЛЕДЖУ	12

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ <i>БАБІЙ Л.С.</i> ..	20.
ПСИХОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РИТМІЧНОГО ВІДЧУТТЯ <i>АВТУХОВ С. Л.</i>	23
РОЗВИТОК САМОСТІЙНОСТІ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ГРИ НА МУЗИЧНОМУ ІНСТРУМЕНТІ <i>МЕЛЬНИК С. М.</i>	26
ПІЗНАВАЛЬНИЙ ІНТЕРЕС–ЧИННИК МУЗИЧНОГО НАВЧАННЯ <i>ОСТРОВСЬКА-ЗІНЕНКО І.О.</i>	30
РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ <i>НАГОРНЮК В.Г.</i>	33
РОЗВИТОК ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ НА ВІННИЧЧИНІ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД <i>ПРИСЯЖНЮК Д. С. БИСТРИЦЬКИЙ О. С. МАРТИНЮК Ю. Г.</i>	39
ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА <i>ЮР'ЄВ Ю.Г.</i>	43

ЕКОНОМІЧНА КУЛЬТУРА ТА ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ МОЛОДІ ЯК ЗАПОРУКА ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ КРАЇНИ

ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ <i>БАБІЙ В.М.</i>	47
ЗАСТОСУВАННЯ ДІЛОВИХ ІГОР В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ І МАРКЕТИНГУ» <i>БУГА О. І</i>	51
ПОДАТКОВА ГРАМОТНІСТЬ СТУДЕНТІВ <i>ЄВДОКИМОВА Н.В.</i>	56
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ФІНАНСІВ <i>ЛИМАР О. Ф.</i>	61
МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ ЯК ЧИННИК ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИВЧЕННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ» <i>ВОЛКОДАВ Т. А</i>	68
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ЕКОНОМІЧНОГО ЦИКЛУ <i>БАКАЛОВА Н.М.</i>	73

ГЕРМАНІСТИКА ТА СЛАВІСТИКА У СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ

ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ РЕСУРСІВ ТА РОЗВИТОК SOFT SKILLS У ХОДІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	77
ГЕНЕЗИС ІНОЯЗЫЧНЫХ СЛОВ В УСЛОВИЯХ БИЛИНГВИЗМА <i>КИСЕЛЕВ Д.Л., ТАРАТУТА С.Л.</i>	79
POLYSEMY AND MOTIVATION OF WORD MEANING IN ENGLISH LANGUAGE <i>ТКАЧУК ВАЛЕРІЯ</i>	83
ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ “ЛЮБОВ” В ХУДОЖНІЙ АНГЛОМОВНІЙ ЛІТЕРАТУРІ <i>ЛАУТА ЛЮДМИЛА</i>	85

ЛАБОРАТОРІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

«НІ, Я ЖИВА! Я БУДУ ВІЧНО ЖИТИ!» <i>МАЗУР Т. А., НЕНЧИНСЬКА Л. В.</i>	89
СЕРЦЕ МОЄ ТАМ , ДЕ МОЯ БАТЬКІВЩИНА <i>ДИМІНСЬКА В. К. , ПЕКУРАРУ Л. Г.</i>	93
ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ УСПІШНОЇ ОСОБИСТОСТІ <i>БІЛОУС Л. З.</i>	99
ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ GOOGLE CLASSROOM В ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ <i>ЛЕБІДЬ О. В.</i>	107

Висновки. Українська культура в цілому все ще переживає період свого нового становлення, національного утвердження нових цивілізаційних цінностей, модернізаційного і постмодернізаційного структурування.

Перед управлінським середовищем стоїть фундаментальна проблема осмислення ролі культурної політики в стратегії реформ. Політикам необхідно відмовитись від розуміння ефективності реформ лише як синоніму збільшення матеріального споживання. Необхідна побудова культурної політики, яка б створювала умови для формування творчого середовища і

забезпечувала розвиток креативного потенціалу країни.

У середовищі управлінської еліти необхідно змінити ставлення до сфери культури, щоб останню перестали сприймати як соціально витратний «неліквід». Необхідно донести до цільової аудиторії думку, що культура – це вагомий чинник піднесення національної економіки, зокрема її інноваційного потенціалу. Державні діячі повинні усвідомити, що культурна політика є такою ж важливою складовою модернізації, як і економічна політика.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1.Круглий стіл «Перспективи модернізації в Україні і тенденції змін суспільної свідомості» (Київ, 11 лютого 2018 р., Інститут соціології НАН України) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://i-soc.com.ua/institute/press_relis.pdf

2.Концепція реформування державної політики в інноваційній сфері. (Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2012 № 691-р) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/691-2012-%D1%80>

3.Проект Концепції Державної цільової програми інноваційного розвитку української культури на 2009-2013 роки / Міністерство культури України. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/publish/article/129791>

*Стаття надійшла до редакції
10 вересня 2020*

ПСИХОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РИТМІЧНОГО ВІДЧУТТЯ

УДК 159.937.53

АВТУХОВ С. Л.

*спеціаліст вищої категорії, викладач-методист,
викладач спеціальних музичних дисциплін
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

Анотація. У статті розглянуто питання ритмічної виразності, які пов'язані з музичним вихованням та навчанням дітей, якісного покращення професійної музично-педагогічної підготовки здобувачів вищої освіти.

Ключові слова: ритм, ритмічне відчуття, музичні здібності.

Постановка проблеми. Актуальні аспекти розвитку ритмічного відчуття особи, розкриття її здібностей, потенціальних можливостей, що зумовлюють необхідність якісного поліпшення навчально-виховного процесу у вищій школі і підвищення майстерності майбутніх учителів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одну з центральних проблем сучасного музикознавства становить проблема музичного ритму (Ритм – рівномірне чергування мовних, звукових, зображальних елементів у їх відповідній послідовності, періодичним рівномірним членуванням звуків, рухів, зображень за такими ознаками, як сила, тривалість тощо; один із трьох основних елементів музики, поряд з мелодією і гармонією, часова організація послідовності та групування тривалостей звуків і пауз, не пов'язана з їх висотним положенням. Засобом вимірювання ритму є метр). Теоретики, історики музики, психологи, педагоги прагнуть визначити місце ритму в складній системі музичної мови, з'ясувати своєрідність його стильових і жанрових властивостей, його роль у контексті музичного образу, пояснити вплив на слухача. Всі дослідники, заглиблюючись у ці питання, відчують необхідність вивчення виразових можливостей ритму в доробку композиторів минулого і сучасності. Для фольклористів ритмічна організація є одним з найсуттєвіших показників жанрово-стилістичної характерності та смислової наповненості народної пісні. Питання ритмічної виразності пов'язані з музичним вихованням та навчанням дітей. Педагоги небезпідставно вважають музично-ритмічне чуття основою музичних здібностей, підкреслюючи необхідність цілеспрямованого його формування.

Дослідження показують також велике значення, якого набуває розвиток чуття ритму для музично-естетичного становлення особистості загалом, виявляючи водночас значні труднощі його вдосконалення.

Ще один актуальний аспект дослідження ритму – це його вплив на слухача. Про що б не йшлося – чи про драматургічну роль ритму, чи про виявлення його смислових градацій виконавцем, чи про формування ритмічного чуття в дитини – у всіх випадках ми зустрічаємося з певними психологічними передумовами виразових можливостей ритму.

Аналіз цих передумов слід почати з констатації того факту, що відчуття музичного ритму має моторну природу, яка не завжди помітна. Але незалежно від того, чи виявляється вона зовні, чи в уявних рухах, чи залишається в глибинах психіки, вона завжди супроводжує відчуття ритму. Рухи, що розрізняються за їх завданням, за ступенем автоматизму або довільності, утворюють моторну систему. До її найнижчого рівня належать так звані біоритмічні процеси, такі як електроактивність мозку, дихання, пульсація серця. Складнішу ритмічну організацію мають хода, біг, стрибки. На вищому рівні – жестикуляція. Нарешті завершує систему рівень вокально-артикуляційної моторики з її надзвичайно складною ритмікою мовлення та співу. І не випадково ми говоримо про ритміку дихання, кроків, жестів, мовлення як про джерело виразності музичного ритму.

Завжди художньо переосмислювались у музиці ритми ходи. Їх значення слід вбачати в повторності кроків, зумовленій потребою збереження рівноваги.

Значно ширше коло виразових можливостей ритму розкривається через жестикуляцію. Саме в її ударному характері Б. В. Асаф'єв побачив зв'язок з музикою.

Нарешті, в людському голосі ритміка знаходить могутній чинник смислової наснаженості. Мовлення та спів опосередковують сприйняття музичного ритму, розкривають закладений у ньому емоційний зміст. Зокрема, як показав відомий французький дослідник Р. Юссон, ця моторика завжди відтворює мелодію в цілому, а не вичленовує її ритм.

Наступний аспект ритмічного відчуття – робота пам'яті. Особливо істотне значення має так звана оперативна пам'ять, завдяки якій пригадування та запам'ятовування музичного матеріалу відбувається одночасно. Саме вона визначає умови, за яких ритмічна структура сприймається як цілісність. Формування поліритмії можливе лише завдяки одночасному співіснуванню в уяві людини різних ритмічних структур.

Окремі компоненти музичної мови запам'ятовуються своїми закономірностями. Так, коли звуковисотні інтервали можуть лише розпізнаватися в контексті мелодії, то ритм відтворюється на ударному інструменті. Може існувати пам'ять на абсолютну висоту звучання (так званий абсолютний слух), але не його тривалість (Абсолютний слух – здатність розпізнавати та відтворювати висоту будь-якого звуку без попереднього слухового настроювання. Відсутність абсолютного слуху не є перешкодою для навчання музики або композиторської діяльності). У свою чергу, щоб запам'ятати групу тривалостей, треба розрізнити серед них найдовші та найкоротші, тобто виявити протиставлення акцентованих та без акцентованих моментів. Спостереження Ф.М. Колеси та К.В. Квітки над фольклорною творчістю, усний характер якої зумовлений роботою пам'яті, свідчать, що розташування акцентів пов'язане з тонами мелодії.

Наведені міркування доповнюються також нашими дослідженнями. В одних слухачам пропонувалося відтворити по пам'яті фрагменти вже відомих їм мелодій. В інших під час або після демонстрації незнайомих мелодичних фраз пропонувалося виконувати сторонні завдання, а потім програти почуте. Характер помилок давав змогу судити про особливості роботи пам'яті.

Виявилося, що групи тривалостей відтворювалися не в тих місцях мелодії, а переміщення тонів з сильної долі на слабку і навпаки зустрічалося рідше. У пам'яті зберігалися окремі фігурації та послідовності звуків. Натомість часто відбувалася взаємна заміна пунктирів, синкоп та тріолей, змішування парних та непарних розмірів. Якщо помилки у відтворенні висоти викликали зупинки і деформацію цілої мелодії, то у ритмі вони не впливали на її зміну. Напевно, цим можливо пояснити звичайну практику написання диктантів з сольфеджіо, коли спочатку виписують висоту звуків, а потім – їх тривалості. Отже, визначальну ознаку мелодії для пам'яті становить звуковисотна послідовність, а провідною прикметою ритму виступає послідовність тривалостей, яка запам'ятовується лише з відповідною акцентуацією.

Останній аспект ритмічного відчуття – сучасне психологічне розуміння уваги як контролю за здійсненням заздалегідь складеного плану. Відомо, що навіть неточний одночасний супровід рухом ритмічної структури може збігатися з акцентованими моментами. Уявлення слухача про розвиток ритму підтверджується або спростовується тим, що дійсно сприйняте.

Передбачення ритмічного розвитку має свої особливості. Так, раптово перериваючи

мелодію, ми майже завжди відчуваємо її незавершеність і чекаємо продовження. Навпаки, перериваючи ритм, який відтворюється на ударному інструменті, ми не чекаємо його завершення.

Висновки. Отже, аналіз моторики, пам'яті та уваги дозволяє виявити специфіку впливу ритму на слухача. Ці особливості зумовлені музичною культурою, засвоєними

навичками сприймання музики. Лише в межах європейської класики, де ритм підпорядкований звуковисотній організації, пам'ять та увага до нього менш стійкі, а жест відтворює його адекватно. Тому і за специфічними виразовими можливостями ритму стоїть історично сформований механізм перебудови слуху та почуттів згідно з нормами музичної культури.

Стаття надійшла до редакції

18 листопада 2020

РОЗВИТОК САМОСТІЙНОСТІ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ГРИ НА МУЗИЧНОМУ ІНСТРУМЕНТІ

УДК 159.937.53

МЕЛЬНИК С. М.

*спеціаліст вищої категорії, викладач-методист,
викладач спеціальних музичних дисциплін*

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Анотація. У статті розкрито науково-методичні аспекти виховання самостійності студентів у процесі навчання гри на музичному інструменті (баян), виокремлено умови, які визначають успішність цього процесу. Аргументовано зроблено висновок, що проблема виховання самостійності є провідною у музичній педагогіці, важливою умовою формування мотивації навчання гри на баяні.

Ключові слова: музична педагогіка, самостійність, активність, творча ініціативність, мотивація, домашня робота.

Постановка проблеми. Гра на музичному інструменті – важливий фактор естетичного виховання студентів, майбутніх вчителів музики, музичних керівників дитячих дошкільних закладів. Професійні якості майбутнього вчителя музики, музичного керівника в більшій мірі формуються в класі спеціального інструмента. Успіху занять сприяє індивідуальна система навчання, розуміння та виконання на інструменті кращих зразків музичної класики. Проте навчання гри на музичному інструменті неможливе без копії і систематичної самостійної роботи здобувачів освіти. Підготовка студентів до самостійної

діяльності є основною метою всієї педагогіки. Ми повинні довести студента до такого ступеня навчання, коли педагог стане йому не потрібний. Проблема розвитку самостійності є центральним питанням педагогіки. Вона охоплює всі сторони діяльності педагога й студента.

Що розуміється під самостійністю стосовно до занять на музичному інструменті? У цьому контексті це поняття часто трактується неоднозначно. Зокрема, деякі педагоги ототожнюють поняття «самостійність», «активність», «творчість», хоча вони й не ідентичні за своєю природою (активність студента може бути позбавлена